

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Pred novim zasedanjem.

Za nekaj dni se torej zopet snide državni zbor. Ne moremo reči, da se snide na novo delovanje, kajti državni zbor že cele dve leti ničesar resnega ne dela, in vse kaže, da tudi v prihodnjem zasedanju ne pride do tega. Že na dnevnem redu prve seje se nahajajo predlogi o minister-skih obtožbah, katere so podali Schönerer in njegovi somišljeniki. Samo s temi predlogi bavila se bo zbornica vsaj štirinajst dni, do tedaj pa vložijo nemške opozicijske stranke, kakor že sedaj obljubljajo, toliko novih obtožnih predlogov, da bi se morala zbornica kar nekaj mesecev z njimi baviti, ako bi jih hotela vse rešiti.

Vidno je torej, da je parlament preskrbljen za „delom“ tako, da kaj koristnega ne bo mogel storiti, tudi če bi opozicija ne nadaljevala obstrukcije. Razne izjave nemških poslancev in od opozicijskih nemških listov pa kažejo, da se opozicija ne misli več zadovoljevati z mirnim parlamentarnim bojevanjem, ampak da hoče ugašajoči fanatizem svojih volilcev podkuriti z obnovitvijo hrupne obstrukcije.

Avspiciji, pod katerimi se začne novo zasedanje našega parlamenta, so torej jako neveseli. Obeta se nam zopet hrup in krik, in morda se celo ponove tisti nepozabni prizori, katere smo doživeli meseca novembra predlanskega leta, ako tega vlada ne prepreči.

„Reichswehr“ je v sredo priobčila članek, v katerem je jako določno in energično povedala, da namerava vlada v predstojećem zasedanju storiti zadnji poskus, da doseže spravo med nasprotujočimi se stranikami, v prvi vrsti med Nemci in Čehi. Imenovani list je povedal, da namerava vlada sama storiti ta poskus, a če se ji ne posreči, da naredi z drugimi sredstvi konec sedanjim razmeram, da pa se hrupni prizori na noben način več ne pove.

Zveza mej „Reichswehr“ in trgovin-skim ministrom Dipaulijem je znana, in zagadatelj je opravičeno domnevanje, da je citirano izjavo narekovala vlada sama, kar je toliko verjetnejši, ker ta izjava precej soglaša s znanim člankom „Fremdenblatta“, v katerem je bilo rečeno, da je vlada oborožena in pripravljena za vse slučaje.

Tekom zadnjih dveh let so se vladni organi večkrat oglašali s takimi in jednaki grožnjami, a izpolnile se te grožnje niso nikdar, vselej je ostalo pri besedah, in zagadatelj tudi sedaj ne moremo verjeti, da bi imela vlada resen namen, izpolniti to, kar pripovedujejo njena glasila, čeprav je odpadel glavni vzrok dosedanjih obzirnosti, namreč želja, naj poteče cesarjevo jubilejsko leto brez posebnih dogodkov.

Ne dvomimo, da poskusi vlada tudi v tem zasedanju doseči nekako spravo med Čehi in Nemci. Saj jo silijo v to oziri na nagodbo, katere parlamentarna rešitev je prva in poglavitna naloga sedanjega ministertva. Preludiji k tej upravni akciji se čujejo že dlje časa; a mi jih nismo prav nič veseli, ker kažejo vse okolnosti, da se namerava sprava zopet samo med Nemci in Čehi, da pa se zopet hoče rešitev celotnega narodnostnega vprašanja odložiti za nedoločen čas, da se torej pri tej spravi ne bo jemal ozir ne na nas Slovence in Hrvate, niti na Maloruse. Nameravana sprava nima namena ustanoviti definitivnega miru med narodi, ampak ima samo namen doseči premirje v svrhu, da bi mogel parlament funkcionirati in rešiti najnujnejše zadeve.

Ako se ta vladna namera posreči, ako se doseže separatna sprava med Čehi in Nemci, bi to bil hud udarec za nas Slovence in Hrvate. Slovenski in hrvatski državni poslanci so v težkem boju, kateri se je zaradi jezikovnih naredb v državnem zboru bil med Nemci in Čehi, stali zvesto na strani slovanskih strank in jih z velikim samozatajevanjem podpirali. Samo tej podpori se ima desnica zahvaliti, da v boju z obstrukcijo ni podlegla, in zato upamo in pričakujemo, da nam češka delegacija pri predstojećih spravih pogajanjih naše podpore ne bo plačevala z nehvaležnostjo in da nas ne bo pustila na cedilu.

Znano je, da so Čehi pripravljani na znatne žrtve, ako bi se dosegla sprava med njimi i med Nemci, a vzlic temu se nam ne zdi verjetno, da se sprava tudi doseže. Zato ni potrebnih dispozicij med nemškimi opozicijonci. Vse nemške stranke stojé pod terorizmom Schönerer-Wolfove stranke in Steinwenderjeva usoda kaže

jasno, kaj čaka tistega nemškega poslanca, kateri bi poskusil paktirati z vlado in desnico. Prav radi tega ne moremo verjeti, da se nameravana sprava akcija posreči, nego mislimo, da bo tudi predstojećee zasedanje poslanske zbornice minulo brez uspeha, ako se vlada ne odloči, da končno izpolni, kar že toliko časa grozi, da se njenih groženj že nihče ne boji in si vsakdo misli, da za vsemi temi tehtnimi besedami ne tiči drugega nič, kakor § 14.

Najnovejši predlog za rešitev narodnostnega vprašanja.

(Die Nationalitätenfrage in Österreich und ihre Lösung. Von dr. Stanislaus Ritter Madeyski von Poray. Wien und Prag. Verlag von F. Tempsky 1899.)

Bivši naučni minister v koalicijski vladi, vitez Madeyski se bavi že dlje časa z najtežjim vseh političnih problemov, katere je rešiti naši državi, z narodnostnim vprašanjem. Priobčil je o njem že lani v v lvoškem listu „Słowo Polskie“ več člankov ter sedaj svoje misli obelodanil tudi v nemškem jeziku in to v posebni brošuri.

Madeyski priznava, da je narodnosti spor kardinalno vprašanje cele naše notranje politike in priznava tudi, da se to vprašanje v naši državi ne da rešiti po nikakih vzgledih, češ, da nikjer ni dobili za posnemanje primernih vzgledov vsled česar se mora v nas to vprašanje načelno in povsem samostojno rešiti.

Po vit. Madeyskega mnenju je bistvo narodnostnega vprašanja ideja narodne svobode v državi bivajočih narodnosti; nasprotstvo pa je nastalo vsled zgodovinske pozicije nemškega naroda, kateri je bil tudi v času absolutizma in politične brezpravnosti izključno gospodujoči živelj. S pridobitvijo političnih pravic nastalo je med nemškimi narodi tudi vedno mogočnejše naraščajoče gibanje za pridobitev jednaci narodnih pravic, kakršnih je deležen nemški živelj, a da se take pravice ne dajo doseči brez boja, je pač naravno, saj se je nemški narod že z ozirom na svojo zgodovinsko preteklost postavil glede na-

rodne svobode na stališče negacije, na stališče nasprotovanja.

Rešitev narodnostnega vprašanja otežuje dejstvo, da država ni sestavljena iz svojevoljno priprojenih upravnih skupin, ampak iz socijalnih produktov zgodovine, iz samostojnih zgodovinsko-političnih individualitet, ki imajo svojo samostalno zgodovinsko preteklost in ki se od nekdaj trudijo, da si ohranijo, oziroma zopet pridobijo, kar možno obsežno politično samostalnost. Madeyski priznava to kot popolnoma opravičeno, češ, Čehi in Poljaki morajo biti avtonomisti, kar ga pa ne ovira, nasprotovati češkemu drž. pravu.

V tistem trenutku, ko je Avstrija, hoteč uresničiti idejo politične svobode, poskusila vsvariti državnopravno podlago za premembo državne uredbe, je nastalo nasprotje. Nemci so se postavili na centralistično stališče, želeč na ta način ohraniti svojo prevlado. Ideja politične svobode je torej rodila nasprotje med centralizmom in avtonomijo, in posledica so bili dolgotrajni ustavni boji. Iz tega izvaja Madeyski, da ima narodnostna ideja, ta najplemenitejša cvetka človeškega egoizma, v sebi tako gonilno moč, da je nobena sila ne uduši, in v tem vidi Madeyski psihološko utemeljenje dejstva, da se narodnostno vprašanje ne da ločiti od državnopravnega nasprotja med centralizmom in deželno avtonomijo in da bo narodnostno vprašanje šele tedaj rešeno, kadar se natančno določijo kompetenčne meje mej državo in posameznimi kronovinami.

Madeyski vprašuje, če členi 11, 12 in 19, državnih osnovnih zakonov že ne rešujejo kompetenčnega vprašanja, in odgovarja, da ne, ker so rešeni členi osnovnih zakonov nejasni in pomanjkljivi ter se dajo na različne načine tolmačiti. Nekateri jih tolmačijo tako, da je z njimi zavarovana absolutna ravnopravnost in zahtevajo, naj se v tem smislu izvedejo; drugi zopet so mnenja, da državni historično-politični in kulturni oziri omejujejo enakopravnost in enakovred-vseh narodov.

Rešitev narodnostnega vprašanja je mogoča samo na dva načina, ali s popolno zmago jedne spornih strank, Nemcev ali Slovanov, ali pa potom kompromisa. Zmaga Nemcev se Madeyskem ne zdi verjetna

LISTEK.

„Lohengrin“.

(Romantična opera v 3 dejanjih. — Vglasbil Richard Wagner.)

Najčastnejšo, pa tudi najtežavnejšo nalogo je prevzela na-se slovenska opera z vpriporitvijo fenomenalne opere Wagnerja, „Lohengrina“, ki je v pevskem, sceničnem in orkestralnem oziru gotovo največje delo vseh opernih del, kar se jih je doslej vpriporilo na slovenskem odru.

S tem, da je vzela naša opera v svoj repertoar Wagnerja, se je postavila na najvišje stališče glasbene umetnosti ter je stopila v tem oziru v vrsto najboljših oper v Avstriji. Vpriporitev „Lohengrina“ pomenja za slovensko opero prehod na polje modernosti ter je zato ta opera zajedno „poskusna oslica“ za okus in glasbeno-umetniško izobraženost našega občinstva.

Vpriporitev „Lohengrina“ pokaže sposobnost in moč naše opere, pa tudi višino muzikalčno-pevske izomike našega naroda.

Razumevno je torej velikansko zanimanje, s kateri se pričakuje prva Wagnerjeva opera na slovenski pozornici.

„Vse zanimanje Lohengrina“, pravi Wagner sam v svojih spisih, „leži v vse skrivnosti duše dotikajočem notranjem dejanju, ki se vrši v Elzinem srcu. Glasba sama je tudi v svojem neskončnem stopnjevanju vedno le čustvo,“ pravi mojster sam. A pri vsem tem komponist ne zanemarija slikanja unanjih dogodkov, ta opera je drama, torej nam ne kaže le čutov, temveč tudi dejanja. Mojesterski združitev obeh je, poleg izborne glasbe, uzrok izredne priljubljenosti te opere.

Prvo noto k „Lohengrinu“ — drama si je zložil Wagner sam, kakor i k vsem svojim operam — je napisal mojster, pričeni s kompozicijo 3. dejanja, 9. septembra 1846. — 2. avgusta 1847. bilo je vse delo završeno. Takrat je bil Wagner dvorni kapelnik v Draždanih. Ko je moral po revoluciji bežati, izročil je partituro Listzu. 28. avgusta 1850. povodom proslave Goetheja in Herderja, je Liszt dirigiral prvo predstavo opere v Weimarju. Bil je prenov, premalo šablonski, da bi vzbudil uspeh.

„Menite li, da se uprizori moj „Lohengrin“ sploh še kje drugod kot v Weimarju, in tudi tam le toliko časa, dokler bode tam združen krog energičnih prijateljev, kakor je sedaj k moji sreči?“ je pisal takrat Wagner tamošnjemu režiserju Genastu. In ako pomislimo, da sta takrat vladala po vseh odrih Rossini in Mayerbeer, razumemo, da se je Wagnerja, ki se je tako razlikoval od njih, lotila nekaka brezupnost.

Danes pa je „Lohengrin“ na raznih odrih najobljubljenjši. Zanimivo je prosledovati, kako si je pridobival tal.

Drugo mesto, v katerem se je, šele čez 3 leta po premijeri uprizoril, je bilo Wiesbaden (2. julija 1853). Leto za tem je prišel na oder v Schwerinu, Frankfurtu ob Majnu, Breslavi in Stettinu. 1854. je bil uprizorjen v Kölnu, Hamburgu, Rigi, Augsburgu, Darmstadtu in Hanovru. 1856. v Bremenu, Pragi (v starem nemškem gledališču), Würzburgu, Moguncu (Mainz) in Karlsruhe. 1858. v Monakovem, Sondershausenu in 19. avgusta v dunajski dvorni operi. Šele leto za tem v Berlinu. Odslej se je vedno bolj širil po nemških odrih. 1868. je došel v Gradec, 1868. v Budim-

pešto, 1868. v Milan, London in Petrograd, 1870. v Bruselj in Kodanj. 1874. v Stockholm. 1877. v St. Francisco v Ameriki, New-York, Filadelfijo, in Melbourne, 1878. v Rim, 1881. v Liverpool in Mosko, 1882. v Barcelono, 1883. v Lisabono, 1885. se je prvič predstavljaval v češčini v narodnem gledališču v Pragi, 1887. v Parizu, 1891. v Nantesu, Lyonu in Bordeauxu ter v Mehiki, 1894. v Bukarestu. Zadnja leta se je pričel zelo širiti po Francoskem, kar je velikega pomena, kajti Francozi ne vsprejemajo radi tujih del, najmanj pa nemška, na svoje odre.

Na dunajski operi se je uprizoril od vseh Wagnerjevih oper največkrat, — do 400krat, — in je še vedno privlačnica prve vrste. Znamenita je bila predstava 2. marca 1876., katero je dirigiral Wagner sam, takrat baš bivajoč na Dunaju.

Tudi pri Hrvatih si je „Lohengrin“ pridobil lepe uspehe.

„Lohengrin“ je prva Wagnerjeva opera, ki se uprizori v Ljubljani. Poleg „Tannhäuserja“ je najprimernejši za izpoznanje tega mojstra in revolucionarja v moderni operi, kot še ni tako ekstremen, kot

smatra jo celo za izključeno, tudi v zmago državnega prava češkega ne veruje ter si je ne želi, preostane torej samo pot sprave.

Mačeyski je mnenja, da je pred vsem potrebno, rešiti kompetenčno vprašanje, in sicer naj bi se ljudskošolske in jezikovne zadeve odkazale deželnim zborom, srednješolske in visokošolske zadeve pa naj spadajo v kompetenco državnega zbora. V ostalem naj bi bilo vodilo, da ima državna uprava dolžnost, ustrezati narodnim potrebam vseh narodov v šoli in v uradu in to z ozirom na dejanske potrebe in stopnje narodnega razvoja ter z ozirom na politične razmere dotičnih dežel.

V to svrhu je potrebno določiti in zagotoviti zakonskim potom narodne pravice posameznih narodov, ter z določitvijo kompetence državnega zbora, deželnih zborov in vlade, in z ustanovitvijo posebnega senata pri drž. sodišču in nacionalnih svetov v posamnih kronovinah zavarovati narodne manjšine.

To so vodilne misli, katere je razložil ekselencen vitez Mačeyski v svoji ravnokar izdani brošuri, katero je poslal tudi nam v presojo. Vitez Mačeyski je gotovo tako markantna oseba v našem parlamentu, da zaslužijo njegove misli, da se z njimi seznanijo najširši krogi, vsled česar smo tudi vsebino njegove brošure na kratko posneli.

S tem pa še nikakor ni rečeno, da se z njo strinjamo. Ekselencen Mačeyski je povedal marsikatero zlato resnico in tudi o njegovih konkretnih nasvetih se da govoriti, s premiso pa, na kateri je zasnoval svoja izvajanja, da je namreč narodnostno vprašanje v nerazločljivi zvezi z vprašanjem o avtonomiji kraljestev in dežel, in da je torej pred vsem določiti kompetenco dež. zborov glede narodnostnih zadev, se ne moremo strinjati. Za rešitev narodnostnega vprašanja je po naši sodbi kompetenten jedino državni zbor, in mi odklanjamo vsako razširjenje kompetence deželnih zborov na narodnostne zadeve, ker bi bil to smrtni udarec slovenskemu narodu, kar ga prebiva zunaj Kranjske. Sploh se nam dozdeva, da je glavno oviro rešitvi narodnostnega vprašanja iskati v nesrečnem združevanju narodnostnega vprašanja z avtonomisti dežel. Ko bi tega ne bilo — kdo ve, kakšne bi bile zdaj razmere v državi in kdo ve, če naposled ne spoznajo odločilni krogi, da je možno rešiti narodnostno vprašanje, ne da bi se premenile državnopravne razmere in to z uvedenjem splošne volilne pravice!

V Ljubljani, 13. januarja.

Najnovejša določitev v jezikovnem vprašanju.

Določitev najvišjega sodišča, da so opravičene stranke na Češkem pri vseh sodiščih posluževati se obeh deželnih jezikov, je razburila znova Nemce ter izzvala že nebroj tendencioznih komentarjev. „Reichswehr“ piše o tem: Pravno prepričanje, na katerem temelji odločitev najvišjega sodišča, izvira iz aksijoma, da sta na Češkem oba deželna jezika, nemški in češki, deželnonavadna. Pojem deželnonavadni je precej kompliciran; njegova vsebina in njegove meje določa splošni nazor, da si ne sme noben jezik prilaščati

so njegova poznejša dejanja, a vender že povsem kaže njegov duh in njegove namene.

Značaji junakov, kakor so izborni pogojeni v drami (tekstu), so tudi označeni v glasbi. Lohengrin je od Boga poslani junak, ki kljub svojemu božjemu poslanstvu postane ljubeč človek. Krasno je označena njegova ljubezen do Elze. Zlasti v tretjem dejanju se nam ljubav pesniško in glasbeno kaže v izredni milobi, ki pa nima nič skupnega z osladno sentimentalnostjo. Vendar mu je dolžnost, da se ji odreče, ker mu ni brezpogojno zaupala.

Elza je sanjava, nežno ljubeča in zvesta žena. Ortruda se posreči, da jo dovede k prepovedanemu vprašanju, a ne iz radovednosti ali nezaupnosti, temveč, ker mu hoče biti sodeleznica v vsem. Mojstersko je naslikano stopnjevanje bojazni in nemira, dokler ne izreče slednjič osodnega vprašanja.

Telramund je vitez, ki čeni čast in pravico, a katerega slednjič zavede njegova zlobna žena, da obdolži nedolžno Elzo bratomorstva in končno celo, da poskusi umoriti Lohengrina.

Ortruda je grandiozen ženski značaj. Ona je še poganka in kot taka nasproti alica novi, krščanski veri. Začela je kne-

pravice, da je samo on deželnonavaden. V polkih, ki se rekrutirajo iz mešanih krajev, so vsi jeziki, katere govorijo vojaki, deželnonavadni. V meritornem oziru pa treba nekaj poudariti: najvišji sodni dvor ni politična oblast, ampak samo najvišja pravna instanca, njegove določitve izvirajo le pravnim in nepolitičnim motivom. Čitanje nekaterih listov torej, da je najvišji sodni dvor Čehom prijazen in neobjektiven, politično strankarski, je treba strogo zavrniti ter globoko obžalovati. V Avstriji ne sme priti do francoskih sedanjih razmer, kjer je fanatizem izpodjedel zaupanje in vero v pravicoljubnost najvišjega sodišča.

Posredovanja

se brani grof Thun pri češko-nemških pogajanjih, ker so ga lanske skušnje baje preverile, da tako posredovanje vlade stvari več škoduje kakor koristi. Listi poročajo, da Nemci sploh vztrajajo na stališču, da morejo imeti pogajanja le tedaj kak vspeh, ako se jezikovne naredbe odpravijo. Ker je to stališče nesprejemljivo, se pogajanja niti začela ne bodo. — Tudi na Ogerskem niso donesla dosejanja posredovanja dissidentov nobenega posebnega vspeha; opozicija zahteva čim dalje več, sedaj stavi za pogoj že to, da naj odstopi ne le Banffy, nego vse ministerstvo. Bržčas bodo pogajanja v obeh državnih polovicah ostala jalova!

Slovanska misel v Rusiji.

Z radostjo opažamo, da se širi v Rusiji čim dalje bolj slovanska misel. Hladnost napram drugim Slovanom gineva, rusko srce se odpira in danes ostali Slovani niso več poslednji, nego glavni predmet v ruskem časopisju. Bavijo se sedaj s krizo v Avstro-Ogerski in vsi se zlagajo v mišljenje, da kaže samo federativni program avstro-ogerskih Slovanov habsburški državi pot rešitve. Ruski listi se pečajo s slovanskimi stvarmi v političnih člankih in v političnih pregledih. „Moskov. Véd.“ imajo posebno rubriko „Iz slovanskih dežel“; „Novoje Vremja“ pa imajo stalnega poročevalca za slovanske stvari. K listom, ki delajo za slovansko vzajemnost, je pristopil sedaj tudi „Novorosijskij Telegraf“, ki piše o nalogi ruskih listov: Dolžnost je ruskega časopisja buditi slovansko vzajemnost in brigati se za to, da se mej ruskim čitatelstvom širijo nepristranske in zanesljive vesti o Slovanih. To nas pouči o marsičem. Vedno se moremo česa naučiti na pr. od Čehov, ki so na dosti visoki stopinji kulture. Rusi morajo skrbeti za preuredbo ruskih čitank, da pridejo vanje vesti o Slovanih. Že pred nekaterimi leti se je javljalo, da se rusko naučno ministerstvo bavi z osnovo, po kateri bi se na srednjih šolah vvedla predavanja o slovanski zgodovini. Samo da ne ostane pri osnovah! —

Razoroževalna konferenca.

Javlja se, da se udeležijo razoroževalne konference tudi angleški prestolonaslednik, princ waleški. Listi ugibajo, da se po vzgledu angleškega prestolonaslednika udeležijo tudi drugi zastopniki evropskih vladarskih hiš ter da bode imel predsedstvo sam ruski car. Časopisi pa se čudijo, zakaj pomnožuje Rusija svoje čete v vzhodnji Aziji in na rusko-turški meji. Tudi so v velikem nasprotju z mirovnimi tendencijami ževiča in obdolžila Elzo umora, da jo ugonobi. Ker vé, da premine njeno čarodejstvo, ako Lohengrin in Elza preživita jedno leto v sreči, je i Lohengrinu sovražnica. — Prva nastopa družega dejanja sta izborna. Tu nam razodene Ortruda svojo zvičajnost, tu preslepi vnovič svojega moža ter zaupno deklico, pred katero se zvičajno klanja, a potem jo prezirljivo ponižuje pred cerkvijo. — Krasno izraženo je tudi njeno zmago-slavje v tretjem dejanju.

Tudi kralj, čegar poziv na vojsko slovi v glasbenem in — narodnem oziru, je klasično označen, in pa zbori so izvrstno pogojeni.

„Lohengrin“ je delo čudovite melodijskega in čarobne instrumentacije. Sicer trdi glasbenik, Hrvat, gospod Kuhač, da je Wagner „uničil melodijskost, ker je bil nezmožen, da bi jo stvaril“; a tega mu — vsaj glede prve dobe, in zlasti glede Lohengrina, — ni očitno doslej nobeden njegovih najstrastnejših nasprotnikov. Obratno so oni baš „Lohengrina“ še najbolj upoštevali.

Slovenci sami, ki so čuli že toliko muzikalno dovršenih skladb od „Glasbene Matice“ in v slovenskem gledališču, — bodo gotovo prav sodili in cenili to epohalno delo velikega genija.

carja sovražni glasovi v ruskih časopisih proti Angliji, ki je glede Fašode in drugih dogodkov v Francijo v hudem razporu.

Quesnay de Beurepaire,

bivši sodnik v kasacijskem dvoru, je stopil mej uredniške liste „ECHO de Paris“ glasila generalnega štaba. S tem je karakteriziral novi nasprotnik revizije Dreyfusseve obsodbe najboljše. Quesnay hujša poslansko zbornico, naj se vzame kompetenca kazenski kamori ter začne povsem nova preiskava, katero bi vodile združene tri kamore kasacijskega dvora. Quesnay dolži nekatere sodnike, da so sovražni armadi ter proslavlja z bombastičnimi frazami francoske oficirje. V parlamentarnih krogih se govori, da prevzame vso afero Dreyfus-Piquart parlamentarne preiskovalna anketa.

V varstvo trgovine.

Iz Bele Krajine, 10. jan.

Belokranjski trgovci vložili so na slavno trgovsko zbornico naslednjo prošnjo:

„Leto za letom postaja položaj trgovcev v mestih in trgih po deželi neznosnejši.

Ne oziraje se na preplavljajoče razpošiljanje urzorcev raznovrstnega blaga iz večjih mest v manjša po deželi na krojače, šivilje in razne druge osebe, katere radi dobička z veliko unemo te urzorce razširjajo ter s tem domačim trgovcem kupce odjemljajo; ne glede da je vsled siromaštva, prebivalstva mej trgovci samimi taka konkurenca nastala, da ti že nekatero blago za svojo lastno ali celo pod to ceno samo ponujajo, da si s tem kupce za drugo blago pridobivajo in da vsled take konkurence tudi pri drugem blagu nikakega dobička doseči ni; — širijo se po vrhu po vaseh trgovine tako rapidno, da je že skoraj v vsaki večji vasi kaka trgovina.

Danes poljedelec ali rokodelc — postal je čez noč trgovec in taki trgovci po vaseh, ki se zraven trgovine tudi s poljedelstvom pečajo, imajo mnogo manje stroške, kakor trgovec v mestu, kateri se je izključno posvetil trgovskemu stanu od svoje mladosti, da preživi sebe in svojo družino.

In slednjič, smrtni vdarec trgovskemu stanu zaudala je postava, katere se imenuje „Privilegiumgesetz“ z dne 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak.

Ta postava dovoljuje ustanovljati gospodarske zadruge in konsumna društva in ta imajo pravico trgovati z vsakovrstnim blagom.

Strankarski politični boji prouzročili so izkoriščanje te postave v politične namene in razne osebe, katerim bi moral biti mir mej stanovi in pravica vsacega stanu do obstanka in zaslužka svojega sveta stvar, prekorale so svojo stanovsko dolžnost ter začele po deželi ustanovljati gospodarske zadruge in konsumna društva.

Prišel se je obupni in neizprosni boj proti trgovcem, kateri imajo isto pravico do svojega obstanka, kakor vsak drugi stan, ki je pri nas ne v tujih židovskih, temveč skoraj brez izjeme domačih pošte-nih rokah.

In ako se vprašamo, komu koristijo te gospodarske zadruge in konsumna društva, dobimo odgovor: prav nikomur.

Te pa ne uničujejo samo trgovskega in obrtnega stanu, marveč škodujejo tudi državi, ker tako društvo ne plačuje toliko davka kakor trgovec; prikrajšana je pa tudi dežela in občina na davčnih prikladah.

Ker se je toraj bati, da se taka društva še bolj razširijo in se bi s tem mnogo družin ob kruh spravilo ter uničilo ves trgovski stan, dovoljujejo si podpisani trgovci prositi za odpomoč in stavijo ponižno prošnjo:

Slavna trgovinska zbornica kot zaščitnica trgovskega stanu blagovolj skleniti in predložiti naslednji sklep visokemu trg. ministerstvu na Dunaju:

I. Obrtni list za trgovino podeli naj se po dosegli polnoletnosti lo taistemu, kdor se je trgovine pričel v dobi od 3 do 4 let in vsaj 2 leti za trgovskega pomočnika služil.

II. Gospodarskim zadrugam in konsumnim društvom, katere so že ustanovljene ali se hočejo ustanoviti na podlagi omenjene postave, omeji naj se delokrog tako, da jim je sicer dovoljeno trgovati, pa samo s surovimi poljskimi pridelki, z drugimi raznovrstnim trgovskim blagom pa samo tam, kjer so tovarne in take trgo-

vine naj so izključno samo za tovarniške delavce namenjene.

Črnomelj, 8. januarja 1899.

Sledijo podpisi trgovcev Črnomlja in Metlike:

Anton Schweiger l. r. Karol Müller l. r. Georg Jaklitsch l. r. Anton Zuro l. r. Avg. Kunc l. r. Janko Puhek l. r. Martin Malnerič l. r. Ignaz Müller l. r.

Podpisi metliških trgovcev:

Anton Rajmer l. r. Friedrich Skušek l. r. Franz Oustin l. r. Emanuel Fux l. r. Amalia Weibl l. r. Marija Mikolič l. r. Karol Govanec l. r. Janko Hranilovič l. r. Janez Požek l. r. Anton Muha l. r. Ivan Oolja l. r. Anton Mucha l. r.

Pozivljajo se vsi gospodje trgovci, pridružiti se temu koraku in jednake prošnje na kompetentno mesto odposlati, da bode uspeh sigurnejši.

Morebiti je denarno stališče drugod boljše, kakor v naši, v trgovinskem in prometnem oziru popolnoma ločeni Belokrajini, ali to naj nikogar ne odvrča, ker nevarnost preti vsem, jednake razmere nastopijo lahko povsod.

Trgovska postava, katere dovoljuje vsakemu trgovati, izrabila se je, prenesla je trgovino iz mest v vasi in razdrobila trgovino v taki meri, da na obstanek trgovca brez drugih postranskih dohodkov niti misliti ni.

Naše gospode državne in deželne posilance pa prosimo, da pripomorejo k ugodni rešitvi naše prošnje, katero smo se le težko odločili v javnost dati.

Upali smo, da vodstvo katoliške narodne stranke samo izprevidi nevarno pot, po kateri hodijo nje somišljeniki, žal, da je naše upanje splavalo pe vodi.

Naš mnogozaslужni gospod državni poslanec storil je na našo prošnjo korak za odpomoč pri merodajni osebi, za kar se mu tukaj najtopleje zahvalujemo, pa tudi ta korak bil je, kakor se vidi, brezuspešen, ker se je vzlic temu ustanovila nova gospodarska, boljše rečeno trgovska zadruga, katere daleč okrog na naš stan pogubno upliva.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. januarja.

— **Osebnosti.** Častno svetinjo za štiridesetletno službovanje sta dobila fužinska uslužbenca Primož Smukavec in Anton Ravnik v Radovni. — Dež. odbor je imenoval grajščaka v Lozah na Vipavskem, g. Karola Majerja, vrlega, naprednega rodoljuba, svojim zastopnikom v okrajnem šolskem svetu postojinskem na mesto umrlega M. Lavrenčiča.

— **„Zaveza slovenskih in istrskih hrvatskih županov“** se bode po sklepu županskega shoda v kratkem ustanovila. Sedež jej bode v Ljubljani. Kakor čujemo, je predsedstvo dotična pravila že predložilo vladi v potrjenje.

— **Julij grof Falkenhayn** †. Sinoči je umrl bivši dolgoletni poljedelski minister, grof Julij Falkenhayn. Pokojnik je stal dolgo let na čelu poljedelskega ministerstva in priznati se mu mora, da je v tej dobi storil marsikaj koristnega za našo deželo ter pripomogel k povzdigi kmetijstva na Kranjskem. Po svojem političnem mišljenju je bil pokojnik klerikalec in strog konservativec in se je tudi po teh svojih nazorih ravnal kot državni uradnik, sicer pa je bil pravičen mož in kolikor toliko naklonjen tudi našim narodnim prizadevanjem. Grof Falkenhayn je bil rojen l. 1829. na Dunaju. Posvetil se je najprej vojaški karjeri in bil l. 1848. in 1849. v vojski na Italijanskem in na Ogerskem, kjer je bil tudi ranjen. Po končani vojski je izstopil iz službe in se je posvetil upravi svojih obširnih posestev. Leta 1867. je bil iz kurije veleposelnikov prvič voljen v deželni zbor gorenjeavstrijski in bil leta 1871. za časa Hohenwarta imenovan deželnim glavarjem. L. 1879. je bil poklican v Taaffeovo ministerstvo in je ostal na čelu poljedelskega ministerstva do l. 1895. Od tedaj je stal na čelu malemu klubčiču v parlamentu.

— **Ravnopravnost na Štajerskem.** „Grazer Tagblatt“ poroča v današnji številki: „Iz dobrega vira prihajajoča vest, katero prijavljamo zaradi njene gorostasnosti z vso rezervo, pravi, da ima okrajno glavarstvo v Mariboru za Štajersko izdane slovenske jezikovne naredbe že v rokah... Tega ne moremo verjeti, ker celo državnika

take kvalitete, kakor je grof Thun, mora obiti groza nad posledicami tega najstrašnejšega izzivanja nemškega naroda. — „Grazer Tagblattu“ drage voje priznamo, da spretno predstavlja razjarjenega leva, a tako dovršeno ga vender ne predstavlja, da bi pod levovo grivo ne spoznali — dolgih sivčevih ušes. Ni nam znano, je-li grof Thun izdal kake naredbe in tega tudi ne bomo tako hitro izvedeli, kakor graški list, ki o uradnih tajnostih pogostoma več ve, kakor marsikateri uradnik, vzlic temu pa smo prepričani, da Thunova naredba, ako je sploh izdana, ne določa prav nič drugega, kakor, da se mora s slovenskimi strankami slovenski uradovati, in da je slovenske vloge reševati v slovenskem jeziku, torej minimum tega, kar moremo sploh zahtevati. Ako je grof Thun to odredil — in več gotovo ni odredil, ker več slovenski poslanci v svoji skromnosti niti ne zahtevajo — je storil samo svojo dolžnost in se bo lahko smejal bombastičnim grožnjam „Grazer Tagblattu“, ki je zopet jedenkrat pokazal, kako razumeva čl. 19. državnih osnovnih zakonov: da imajo namreč Nemci vse pravice, Slovani pa nobenih.

— **Pazinsko gimnazijsko vprašanje.** „Naša Sloga“ je mnenja, da istrski deželni odbor ni opravičen in pooblaščen, ustanoviti v Pazinu italijansko gimnazijo. Svoje mnenje utemeljuje tako-le: Deželni odbor je eksekutiva dež. zbora. Po zakonu traja oblast dež. odbora samo toliko časa, dokler traja oblast dež. zbora, kateri ga je volil. Deželni odbor, ki je bil eksekutiva deželnega zbora iz leta 1872., v katerem letu se je sklenila ustanovitev italijanske gimnazije v Pazinu, ni izvršil tega sklepa. Naslednji deželni zbor ni novemu deželnemu odboru naročil izvršiti po prejšnjem deželnem zboru storjeni sklep, a ker se ta sklep ni nanašal na predmet redne uprave, rednega deželnega gospodarstva, nego določal izredno ustanovitev z izrednimi stroški, je izgubil svojo veljavnost, postal je ničev in ga zdaj dež. odbor ne sme izvršiti.

— **Prepovedan shod.** Za včeraj sklicani javni shod v Mariboru je pristojno oblastvo prepovedalo. Sklicatelji so takoj storili potrebne korake, da se vrši zaupni shod po § 2.

— **Slovensko gledališče.** Danes se predstavlja prvič na našem odru izvrstna rodbinska drama Tucića „Trhli dom“. Tako pretresljive moderne tragedije še ni bilo na slovenskem odru, kakor je ta; vloga pisarja Ivana Viskina pa je — smelo trdimo — mej najboljšimi našega prvega umetnika, R. Inemanna. Poleg njega ima glavno vlogo Katja Ignjatijevna, njegova propadla žena, katero virtuosno predstavlja gospa Danilova. Drama je skrbno naštudirana in uprizorjena ter doseže nedvomno pri nas prav tako sijajen uspeh, kakor ga je dosegla na vseh odrih, na katerih se je igrala, dasi še ni leto dni, odkar je izšla.

— **Priprave za „pevski večer s plesom“**, ki ga jutri večer priredi pevski zbor „Glasbene Matice“ v „Narodnem domu“, so se vršile s toliko naglico, da marsikateri prijatelj zbora po pomoti ni dobil povabila. Kdor želi vabilo, naj se oglasi pri g. Lozarju, ki tudi prodaja vstopnice.

— **Slovensko trgovsko pevsko društvo.** Kakor smo že poročali, vršil se bode dne 1. februarja v dvoranah ljubljanske čitalnice v „Narodnem domu“ plesni venček tega društva. Pomnoženi odbor prevzel je nalogo za skrbno prireditve te veselice in prične prihodnji teden vabila razpošiljati.

— **Olejšava mesta.** Tudi v prihodnji stavbni dobi se bode ta na več krajih mesta nadaljevala in izvršila. Prostor okolu sv. Petra cerkve dobi modernejšo lice in bo v to svrhu neprikladni zid se odstranil. Ostali del „Zvezde“ se bode jednako dosedanjim olejšal. Vremenska hišica v parku ob Bleiweisovi cesti je potrebna popravila, kajti niti ura niti barometri ne funkcionirajo. Termometrova cev je bila po nekem zlikovcu razbita, in tako je treba pri teh napravah obile poprave, ker je tudi zavarovanje pomankljivo.

— **Slovensko pevsko društvo „Vrankska Vila“** na Vranskem priredi dne 15. ja. nuvarja 1899. v gornjih prostorih gostilne „Slovan“ veselico s petjem in plesom. Pri plesu in mej petjem avira savinjska godba na lok. Vstopnina za osebo 1 krona, za obitelj 2 kroni. Začetek točno ob 7 uri zvečer.

— **Društvo zdravnikov ima v torek dne 17. t. m. ob 5. uri popoldne v društveni sobi sejo, na katero vabi vse ude.** Dnevni red: Demonstracije iz bolnišnične prakse.

— **Blatne ceste.** Cestni ęrar pri snazanju državnih cest močno štedi: Po letu se boji in ogiba prahu, po zimi pa blatu. Po nekaterih državnih cestah ga kar ni blizu cestarja in ga ni. Ko bi mestna občina tako malomarno skrbela za snago v mestu ko skrbi ęrar — na Dolenjski, Dunajski, Tržaški cesti, morali bi ljudje od otrok do velikanov — v škornjih hoditi!

— **Demoliranje.** Redutni poslopji št. 4 in 6 v Florijanskih ulicah, kateri je mestna občina pred dvema letoma tudi odkupila bila, sta se pričeli ta mesec poridirati. Demoliranje je dovršeno zdaj do polovice.

— **Pri novem deželnovladnem poslopju** ob Bleiweisovi in Erjavčevi cesti postavljena je lična železna ograja, položen skoro do cela že asfaltni tlak ter upeljana električna. Uradi deželne vlade preselijo se notri to jesen.

— **Ljubljana** je vsled južnega vremena in deževja zadnjih dni narasla za 1 meter nad normalom.

— **Vreme.** Sv. Pavel in Neža se bližata, pa mesto s snegom, občutnim mrazom in ledom muči nas januar z dežjem in blatom, gorkomer pa kaže stalno + 5—8° R. Čujejo se tožbe o bolezni pri odraslih in otrocih.

— **Boj s cigani.** Dne 9. t. m. je posestnika sin Jos. Javornik z Grosupljega naznanil orožnikom, da sta isti dan dva, s puškami oborožena cigana s pomočjo spremeljajoče ju ciganke pri Krki necega kmeta smrtnonevarno ranila ter ga oropala in da cigani beže na Grosuplje. Orožniški postajevođa g. Brodnik je šel takoj za cigani in pridružili so se mu še trije možje iz vasi. Po 8. uri zvečer so ti štirje došli cigane in jih ustavili. Cigani so se z vso silovitostjo branili. Unela se je ljuta borba. Jeden cigan in ciganica sta ubežala, drugi cigan, kate-rega je bil prijel g. Brodnik, pa se ni mogel iztrgati. Priznal je, da se zove Simon Held, da je doma v Pliberku na Koroškem in da je lani pobegnil iz prisilne delavnice. Izročili so ga dež. sodišču. Na Krki napadeni in oropani mož je še tisti dan umrl.

— **Nezgoda.** Včeraj popoldne je v Trnovskih ulicah št. 3 ponesrečil delavec Ivan Volbenk. Navedenec je držal za oje, ko je drug delavec s konjem potegnil prazen voz z dvorišča. Pri tem je sprednje kolo zadelo v kamen in je oje pomaknilo in vdarilo Volbenka tako v glavo, da mu je glavo prebilo. Odpeljali so ga v deželno bolnico, in je malo upanja, da bode okreval.

— **Usoda prve jugoslovanske tiskarne.** V notico, katero smo pod tem zaglavjem priobčili, urinila se nam je pomota. Mane-lova tiskarna v Ljubljani je eksistirala leta 1579. ne 1479.

— **Človeške ribice** nahajajo se, ne samo v Vipavi in v Postojnski jami, ampak tudi v Zagorju pri Št. Petru. Ob času dolgotrajnega deževja jih voda iz lukenj on-dotnih travnikov ven meče.

— **Tatvina.** Francetu Košaku, urarju na Sapu pri Šmarji, je bilo danes ponoči iz stanovanja ukradenih 15 srebrnih ur, več verižic in brož, kazalnikov in peres za ure, v vrednosti 70 gl. Sumniv je tatvine okoli 18 let star fant, kateri nosi vojaško bluzo in kapo.

* **S čim se kratkočasi papež Leon XIII.?** Nekaj tednov sem izhaja v Rimu velika revija v latinskem jeziku „Glas večnega mesta“, „Vox Urbis“ in sicer dvakrat na mesec. Prvi latinisti cele Italije, odlični prelatje in kardinali, mej njimi kardinal-vikarij Parocchi, so sotrudniki te revije, a če bi kdo mislil, da se bavi ta list samo s cerkvenimi zadevami, bi se jako motil. List je prinesel celo latinsko odo na bicikelj, kate-rega imenuje pesnik „Birota velocissima“ in po vzgledu drugih velikih listov prinaša na zadnjih straneh tudi uganjke. Doslej so izšli trije zvezki in fino versificirane uganjke „Aenigmata“ so obudile občno pozornost, ne le radi tega, ker kažejo ti verzi, da jih je zložil uzoren latinist, ampak ker je znano, da jih je zložil sam papež Leon XIII. Kaj, vzkligne ta ali oni, glavar katoliške cerkve, pesnik slavne ode „Vivat Christus, qui diligit Francos“, pa zлага uganjke? In vender je tako! Prvi svetovni listi, katerih tesne zveze s najodličnejšimi vatikanekimi krogi so

znane, poročajo to kot popolnoma zanesljivo. Ker nam je znano, kako ljubijo kranjski duhovniki klasično delo in kako skrbno gojé v naših župniščih latinsko slovstvo, opozarjamo jih na imenovani veliki list, čigar so-delavec je sam papež, z dostavkom, da je list doslej priobčil tri papeževe uganjke, a kdor jih ugane, dobi za nagrado ... zvezek latinskih verzov, torej nekaj, kar bi naredilo vsakemu kranjskemu duhovniku največje veselje. „Vox Urbis“ obeta, da priobči imena tistih, ki uganje papeževe uganjke, in mi ne bomo pozabili, imenovati tiste slovenske duhovnike, kateri se bodo mej njimi nahajali. Prepričani smo, da pride iz Rima cel vagon obljubljenih premij v našo deželo.

* **„Moja umetnost“.** Pod tem naslovom je napisala slavna Eleonora Duse teoretični tolmač svojega predstavljanja na odru. Najprej piše o Zaccaniju, kateri se po njenem mnenju povsem uživi v svojo ulogo. O sebi pravi Duse nekako tako-le: Analizujte me, kadar sem na odru, kako trepečejo moji bedno izmučeni živci, kako mi vzkipeva kri ter srce utriplje, analizujte me natanjko, in videli boste, da povsem pozabljam, da sem na odru ter živim pravo življenje iste osebe, katero predstavljam. Tedaj nisem več „jaz“, marveč Magda, Cezarina, Margareta, Feodora. Z njimi se smejem, jokam, ljubim in umiram. Strup v „Feodori“ v meni v resnici deluje, v objemu Armanda mene res duši sušica ... Umetnost, katera zahteva od nas smeh, jok, strašne muke, blaznost, mučenitvo, naslado, taka umetnost potrebuje tudi naše srčne krvi. Res je to čudna umetnost, za katero jaz živim, v kateri živim, ginevam in v kateri bom umrla.

* **Starost biciklja.** Neki zgodovinar je staknil v starih knjigah podatke, ki dokazujejo, da je bicikelj vsaj 1700 let star. Seveda so bili tisti biciklji, katere so rabili Rimljani, povsem drugačni kakor sedanji. Cesar Commodus je imel tudi tak bicikelj in celo s pripravo, ki je sama merila dolžino pretečene poti.

* **Poginuo izročeno mesto.** V Indiji izhaja strokovni list z naslovom: „Indian Medical Record“, ki se bavi s prihodnostjo Bombaya. List piše: Od avgsta l. 1896. ima Bombay že tretjo kugo. Umrlo je samo od oktobra 1896. do februarja 1897. nad 398.000 ljudi. Mesto je silno nezdravo in navzlic ogromnim stroškom ima Bombay le mlakužasto vodo. Kanalizacija je skrajno nedostatna. Trgovina je bankerotna, ker se ne upa skoraj nihče blizu, zato mora Bombay propasti tako, da ostanejo le beraške razvaline.

* **Zbiralci starin, čujte!** Pretekli mesec je ukral na Dunaju neki mož štiri plinove cevi; toda redar ga je opazil ter ga aretoval. Tat je bil ključar, Alojzij Mayer. Sodnik se ni mogel načuditi, čemu rabi Mayer stare zarjavele cevi, tat mu je razjasnil, da jih je baš zato ukral, češ, da to spada v njegovo stroko, kajti on izdeluje — „starine“. Iz ukradenih cevi je hotel narediti beneško bojno sekuro iz 16. stoletja. Mayer je bil obsojen na tri dni zapore.

* **Električna uspavalno sredstvo.** Neki francoski zdravnik, kateri se je posvetil elektroterapiji, trdi, da je električna boljše uspavalno sredstvo, nego brom, kloral i. dr. Zdravnik uporablja v svojo svrhu dva aparata. Prvi uspava človeka s pomočjo hipnotičkega upliva, drugi je pod zaglavjem ter vodi preko hrbtnice lahen elektriški tok. Oba aparata združena povzročita, da človek v pol minute zaspi.

Telefonična in brzojavna poročila.

Kriza v klubu nemških nacionalcev.

Dunaj 13. januarja. Klub nemške nacionalne stranke ima v ponedeljek veljavno sejo. Sylvester, Lemisch in tovariši hočejo predlagati, naj se postavi klub na radikalno stališče. Ako klub ta predlog odkloni, izstopi 15 do 20 poslancev, ki se pridružijo Schönererju.

Falkenhayn †.

Dunaj 13. januarja. Pogreb umrlega grofa Falkenhayna bo v nedeljo. Pokopali ga bodo v Hietzingu pri Dunaju. Pogreba se udeleži vojaški kondukt, ker je bil pokojnik ritmojster.

Iz nemškega tabora.

Dunaj 13. januarja. Načelniki vseh nemških opozicijskih klubov imeli bodo dne 15. in 16. t. m. posvetovanja glede skupnega posvetovanja v prihodnjem za-

sedanju. Tem posvetovanjem sledila bodo druga, v namen, da se doseže skupen program in jedinstvo glede taktike. Tako poročajo razni listi. Stvar pa še ni tako daleč, ker se stranke še niso odločile. Misel so sprožili nemški veleposelniki, a odmeva vsaj pri nemških nacionalcih ni našla. Nasprotno, čuje se celo, da mislijo nekateri poslanci izstopiti iz nemško-nacionalne stranke, ako se klub ne postavi na radikalnejše stališče in se ne približa Schönererjancem.

Rekonstrukcija ministerstva.

Praga 13. januarja. „Národní Listy“ naznanjajo rekonstrukcijo ministerstva. Pravijo, da vstopi v vlado neki poljski poslanec kot resortni minister in neki češki poslanec kot minister brez portfelja.

Krakov 13. januarja. „Reforma“ naznanja, da postane gališki namestnik grof Pininski pravosodni minister, dež. maršal grof Stanislaw Bađeni gališki namestnik, in posl. A. brahamowicz gališki dež. maršal.

Odklonjen protest.

Praga 13. januarja. Občina Liberce je proti razsodbi najvišjega sodišča, s katerim je bila priznana zakonitost jezikovnih naredb, podala protest, kateri pa je najvišje sodišče a limine odklonilo.

Ogerska kriza.

Budimpešta 13. januarja. Včeraj so načelniki disidentov Szilaggi, grof Csaky in grof Julij Andassy zahtevale opozicijskih strank izročili ministerskemu predsedniku baronu Banffyju, kateri je izjavil, da vzame ministerski svet te zahteve v pretres.

Silen vihar.

Pariz 13. januarja. V Havre-u divja strahovit vihar, ki je jeden del pristana popolnoma razdejal.

Nemški državni zbor.

Berolin 13. januarja. V včerajšnji seji državnega zbora se je začela razprava o novi vojni predlogi, s katero se znatno pomnoži nemška armada. Razpravo je otvoril vojni minister, kateri je rekel, da mora Nemčija, oziroma trozveza dohiteti Rusijo in Francijo glede vojne sile. Nasvetovano reorganizacijo namerava vojna uprava izvršiti tekom petih let. Razdeli se lahko na to dobo, ker z ozirom na prizadevanje ruskega carja glede razoroženja se od strani Rusije ni bati ničesar. Sicer gleda Nemčija lahko brez vsake vznemirjenosti v bodočnost, ker je njena vojaška sila v zadnjih letih postala mogočna, toda velika država mora ohraniti svojo neodvisnost na vse strani in o pravem času poskrbeti, kar treba, da zamore svoje interese braniti v kateremkoli trenutku. — Richter je rekel, da vojaške reorganizacije nečejo nehati in da Nemčija samo sili Rusijo, da svojo vojsko pomnoži, kar Rusija lahko stori. — Stumm je polemizoval proti Richterju, rekši, da je pomnožitev vojske neizogibno potrebna, sicer pa da so stroški za vojsko manjši na Nemškem, kakor v drugih državah.

Narodno gospodarstvo.

— **Za obrtnike.** C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča trgovski in obrtni zbornici, da se bo 22. januarja 1899 ob 4. uri popoldne vršila v poslopju rum. poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Bukareštu javna licitacija v svrhu dobave 3000 kg jeklene žice (2 mm), 2000 kg železne žice (5 mm) 70.000 kg železne žice (4 mm), 2000 kg železne žice (3 mm) in 2500 kg železne žice (1.8 mm) pod navadnimi znanimi pogoji. Onim tvrdkam, ki so že znane ravnateljstvu, ni treba polagati predpisane kaveije. Zvezki s pogoji se lahko vsaki čas vpogledajo pri imenovanem ravnateljstvu.

Sneží.

(Italijanski spisal Enrico Castelnuovo, poslovenil H. R.)

(Dalje.)

„Dà!“

„Bi je li ne obiskala rajše sama?“

„Jaz sama? Sama?“

Doreta posluša z napeto boječnostjo odgovora in njeno srcece bije silno.

„Ne, Doreta! Z mano.“

„S tabo?“ zakliče punica, kakor da bi ne verjela lastnim ušesom.

„Dà, z menoj, s svojim očetom!“

„O, papa, papa!“ zavriane dekletovo selo, in dve majhni roki objemata signora

Odoarda, dve rdeči ustnici pokrijeta njegova usta s poljubi. — „O, papa — papa, ti dobri moj papa! — In kdaj odpotujeva?“

„Jutri zjutraj“

„Rajši takoj, takoj, sedaj!“

„Ti bi niti večerjati ne hotela?“

Signor Odoardo pa se mirno opravi objema svoje hčerke. Vstane, pozvoni in zapove prinesiti luč. Potem pogleda nehoté še jedenkrat tja na okno.

V nasprotni hiši je vse temno. Glave signore Eveline ni več videti za onim steklom.

Zunaj je pa še vedno grdo. Sem ter tja pade še kaka snežinka. Sluga zapre oboknice in spusti zavese; noben profanen pogled ne more šiniti več v sobo.

„Tukaj bova večerjala,“ reče signor Odoardo. „V salonu je gotovo prava Sibirija.“

Doreta preseneti s svet pretresujočo novico urno vse služkinje. V začetku mislijo vse, da je le šala. Potem pa, ko ni dvoma več o resnici, dovolé si opomniti, da je najbrže milostljivi gospod ob pamet. V najhujši zimi z nežnim otrokom odpotovati — in pri takem vremenu! Vsaj na kak lepši dan naj bi počakali!

Ali kaj se briga Doreta za prazno govorčenje služkinj! Od samega veselja ne ve kaj bi storila; poje, pleše po sobah in leta vsak trenotek k svojemu papa, da ga poplača z novim poljubom. Potem izprazni svojo prekipujočo veselost tudi v srce svojega mucka Melanija in punčki Nini, katerej obljubi, da jej prinese novo obleko iz Milana.

Mej jedjo povprašuje vedno, koliko je ura, in ob kateri uri se odpeljeta.

„Ali se bojiš, da bi vlak zamudila?“ vpraša signor Odoardo smeje.

Naj reče, kar hoče, naj se še tako zatajuje — njegova nestrpnost ni nič manjša od njene. Treba mu je, da gre daleč, daleč proč; morda se vrne šele spomladi. Za vsak slučaj mu morajo pripraviti prtljage toliko, kakor da izostane dva meseca izven hiše...

Doreta je legla kmalu v postelj; toda hrepenenje po naslednjem dnevu jej ni dalo miru.

Tudi signor Odoardo je bil že čuječ, ko ga je hotel sluga ob šesti uri zjutraj zbuditi.

„Kakšno vreme je?“

„Ostudno, milostljivi gospod!... prav tako, kakor včeraj. Ako potovanje ni neobhodno potrebno, potem bi mislil...“

„Ne, Angelo; potovanje je neizogibno. Vse tvoje besedičenje je zaman...“ (Konec prih.)

Odvajalno

Cascara Sagrada Malaga vino.

V Gorici, 12. oktobra 1893.

Cenj. gosp. M. Leustek, lastnik deželne lekarne (20—2) v Ljubljani.

Kot najboljšo odvajalno in sliz raztapljalno sredstvo priporočam vsakomur Vaše izvrstno Cascara Sagrada Malaga vino, ker sem se o njega izrednosti prepričal. Prosim torej še 1 steklenico po poštne povzetju Ferd. Močvin, posestnik.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 11. januarja: Adalbert Eberhard, trgovec, 90 let, Gradišče št. 1, ostarelost.

V deželni bolnici:

Dne 9. januarja: Franc Povš, dninarjev sin, 13 let, nahuha.

Dne 10. januarja: Liza Cerar, pleskarjeva vdova, 48 let, vnetje trebušne mrene. — Blaž Čerjevka, hlapec, 87 let, ostarelost. — Anton Žibert, gostač, 60 let, vnetje pljučne in trebušne mrene.

Dne 11. januarja: Marija Košir, čevljarjeva žena, 34 let, vnetje prsne mrene. — Mihael Rejc, gostač, 75 let, ostarelost.

F. Cassermann

krojač za civilne in raznovrstne uradniške uniforme

in poverjeni zalagatelj ces. kr. unif. blagajne drž. železnice uradnikov

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje civilnih oblek in nepremičljivih havelokov po najnovejši fazoni in najpovoljnejših cenah. Anglesko, francosko in tuzemsko robo ima na skladišču.

Gospodom uradnikom se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor: sablje, meče, klobuke itd., gospodom c. kr. justičnim uradnikom pa za izdelavanje

talarjev in baretov. 2

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

Januarj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Podavina v 24 urah
12.	9. zvečer	735,7	3,9	sl. jzah.	megla	38 mm
13.	7. zjutraj	728,8	6,3	sr. zahod	dež	
	2. popol.	729,2	10,0	sr. jug	skoro jas.	

Srednja včerašnja temperatura 3,4°, normale: —2,6°.

Dunajska borza

dné 13. januarja 1899.

Skupni državni dolg v notah	101 gld 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 30 „
Avstrijska zlata renta	120 „ 20 „
Avstrijska krona renta 4%	102 „ 20 „
Ogorska zlata renta 4%	119 „ 75 „
Ogorska krona renta 4%	97 „ 90 „
Avstro-Ogorske bančne delnice	943 „ — „
Kreditne delnice	361 „ — „
London vista	120 „ 5 „
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58 „ 95 „
20 mark	11 „ 77 „
20 frankov	9 „ 55 „
Italijanski bankovci	44 „ 30 „
C. kr. cekini	5 „ 69 „

Leopoldina Homann naznanja v svojem imenu svojih otrok Frica, Otona, Alojzija, Maksa, Josipa, Pavla in Minke prežalostno vest o smrti svojega preljubljenega sina, oziroma brata, gospoda

Avgusta Homanna

c. kr. poročnika v rez. in kom. uradnika kaetri je danes, ob 1. uri popoldne, previden s svetotajstvi za umirajoče, v 29. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal. Zemski ostanki predragega pokojnika se bodo v soboto, dne 14. t. m. ob 9. uri dopoldne blagoslovili in prepeljali na pokopališče v Celje.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi v Radovljici.

V Radovljici in v Celji, dne 12. januarja 1899. (69)

Brez posebnega obvestila.

Prodaja smeti!

Mestni magistrat ljubljanski prodaja smeti, ki so nakopičene

na senožeti pod Tivolijem, ob Dolenski cesti pod zelenim hribom in ob Kravji poti v Trnovem.

Pogoji prodaje izvedó se pri mestnem komisariatu ob navadnih uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dné 17. januarja 1899.

Za kadilce cigaret in iz pipe.

Najboljše in najbolj zdravo kadenje

je brez dvoma ono z

„Mörathon“-om

Pristno le z otročjo glavo kot varstveno znamko

Mali zavojček

zadostuje, da se 5 do 6 zavojčkov tobaka naredi okusnih, prijetno duhtečih in zdravju ugodnih.

Jedini izdelovatelj

Th. Mörath,

Gradec

drogerija

„pri bobru“

Glavna zaloga: Fr. Pettauer, drogerija v Ljubljani. (1675-12)

Majhen zavojček 10 kr., velik 50 kr., 12 malih ali 4 veliki zavoji franko s povzetjem 1 gld 26 kr.

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

urur

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporočajo svojo največjo zalogo vseh vrst

žepnih ur

zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budilk in salonskih ur, vse samo dobre do najfinjše kvalitete po nizkih cenah.

Novosti

v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi. 2

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dné 1. oktobra 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga doz Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selthal, Ausse, Solnograd; čez Klein-Röding v Steyr, v Linca, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 5 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selthal v Solno. rad, Lend G. stein, Zell ob jezeru, Inomost, Brezene, Curh. Genev., Pariz, čez Koin-Reil ng v Steyr, Linca, Budejevice, Pizenj, Marjine vate, Heb, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 15 m. zjutraj, ob 12. uri 15 m. popoldne, ob 6. uri 30 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plinja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curha, Brezene, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend Gasteina, Ljubna, Celovec, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovec, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovec, Pontabla. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Mešani vlaki: Ob 8. uri 19 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 35 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. — **Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. (1)

Mesečna soba

meblovana ali nemeblovana, odda se takoj. (67—1)

Več pove upravnistvo „Slov. Naroda“.

Išče se

najbolji izvor za nakupovanje kave, čaja, ruma in konjaka!

Nepotrebno iskati! (21—10)

Kavčič & Lilleg v Prešernovih ulicah

dobivata to blago neposredno iz prekmorskih dežel ter prodajata

1 kilo fine kave (Santos Prime) po . . . gld. 1.—
1 steklenica pristnega Jamaika ruma . . . „ 0,50
1 deka pristnega Pecco-Souchong čaja . . . „ 0,05
1 pušica prave angleške carske melanže . . . „ 0,50
1 steklenica pristnega finega konjaka . . . „ 1,40

Brez tehmece!

Hiša v Vodmatu

poleg nove vojaške bolnice

se prodaja iz proste roke

da se poplačajo upniki.

Hiša je primerna za vsako obrt, posebno pa za gostilno ali pekarijo. Obsega dve poslopji in vrt. (68—1)

Kupci naj se oglasijo v Vodmatu št. 3.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta št. 1

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure: razun nedelj in praznikov vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldan in od 3. do 6. ure popoldan.

Poštnega hranilničnega urada šte. 828.406.

(1765—6)

Telefon št. 57.

I. Schwentner

knjigotržec

V Ljubljani, Dvorni trg šte. 1

naznaniam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno razprodajo Jurčičeve zbrane spise, prtem letnike in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, ki so izšle v založbi „Narodne Tiskarne“. — Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI., broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gld.
„Ljubljanski Zvon“, letniki II., III., V., VI., broširan à 3 gld., vezan v Bonačeve platnice à 4 gld. 20 kr.; — letniki VII. in VIII., broširan à 4 gld., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld. 20 kr.;
— letniki od IX. do XVIII., broširan à 4 gld. 60 kr., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld. 20 kr.
Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ po 40 kr.
Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, vezan à 3 gld.
Zbirka zakonov. II. Kaz. pravdni red, vezan à 2 gld. 80 kr.
Zamikov zbrani spisi. I zvezek, broširan à 50 kr.
Dr. Nevesekdo: „4000“. Povest, broš. à 50 kr.
A. Aškerc: Islet v Carigradu, broš. à 20 kr.

Turgenjev: Otol in sinovi. Roman, broširan à 50 kr.
— Štiri novele, broš. à 20 kr.
Beneš-Třebizsky: Bledne duše. Roman, broširan à 30 kr.
Lefebvre: Pariz v Ameriki, broširan à 50 kr.
Stat. nominis umbra: Časnikarstvo in naši časniki, broširano à 40 kr.
— Dva romana, broširana à 70 kr.
Jelinek: Ukrajinske duše, Povest, broširana à 15 kr.
Halévy: Dnevnik, broširan à 15 kr.
— Rane pripovedke, broširane à 40 kr.
— Dve povesti, broš. à 25 kr.
Theuriet: Urdina. Povest, broš. à 20 kr.
Jurčič: Listki, broš. à 15 kr.
— Gregorčičevim kritikom, broširano à 30 kr.
Avstrijski patrijot: „Parteiwesen der Slaven“, broširano à 50 kr. 16

L. Schwentner sprejema in oskrbuje naročila na vse modne zurnale, na vse domače in tuje časnike ter knjige.

Fran Kaiser

puškar

prodajalec biciklov

iz prvih tovarn 2

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Najboljše urejena delavnica za popraviljanje biciklov in šivalnih strojev.

Pri nakupovanju suknene in manu-fakturnega blaga se opozarja na trdiko

HUGO IHL

v Ljubljani

v Špitalskih ulicah šte. 4.

Velika zaloga 2

suknenih ostankov.